

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Special Editions
Volume CLXIX

Department of Natural Sciences and Mathematics
Volume 26

Symposium
IMPROVEMENT OF AGRICULTURE, FORESTRY
AND WATER MANAGEMENT IN THE REGION
THE HILLY AND MOUNTAINOUS AREAS
– SUSTAINABLE USE AND PROTECTION

Sarajevo, June 23, 2017

Proceedings

Editors
Taib Šarić, Vladimir Beus

SARAJEVO 2017

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

POSEBNA IZDANJA
KNJIGA CLXIX

Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka
Knjiga 26

Simpozij
UNAPREĐENJE POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA
I VODOPRIVREDE U KRAŠKIM, BRDSKIM I PLANINSKIM
PODRUČJIMA – RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA

Sarajevo, 23. juna/lipnja 2016. godine

Zbornik radova

Urednici
Taib Šarić, Vladimir Beus

SARAJEVO, 2017.

Zbornik radova. Simpozij *Unapređenje poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kraškim, brdskim i planinskim područjima – racionalno korištenje i zaštita*

Sarajevo, 23. juna/lipnja 2016. godine

Izdavač

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Za izdavača

Akademik Miloš Trifković

Urednici

Akademik Taib Šarić

Dopisni član Vladimir Beus

Recenzenti

Akademik Taib Šarić, dopisni član Vladimir Beus, prof. dr. Joso Vukelić, prof. dr. Mira Knežević, prof. dr. Aleksandar S. Paunović, prof. dr. Tarik Kupusović, prof. dr. Mirza Bašagić, prof. dr. Drena Gadžo, prof. dr. Čedomir Burlica, doc. dr. Muhamed Bajrić, dr. sc. Tomislav Dubravac, dr. sc. Milena Simić, dr. sc. Boško Gaćeša

Lektura i korektura

Irma Grebović-Muratović

DTP

Narcis Pozderac, TDP Sarajevo

Štampa

Dobra knjiga, Sarajevo

Tiraž

350

Sarajevo, 2017.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

631(497.6)(063)(082)
630(497.6)(063)(082)
556(497.6)(063)(082)

SIMPOZIJ Unapređenje poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kraškim, brdskim i planinskim područjima - racionalno korištenje i zaštita (2016 ; Sarajevo)

Zbornik radova / Simpozij Unapređenje poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kraškim, brdskim i planinskim područjima - racionalno korištenje i zaštita, Sarajevo, 23. juna/lipnja 2016. ; urednici Taib Šarić, Vladimir Beus. - Sarajevo : Akademija nauka i umjetnosti BiH = Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina, 2017. - 306 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Posebna izdanja ; knj. 169. Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka ; knj. 26 / Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine)

Na spor. nasl. str.: Proceedings. - Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9926-410-17-9

1. Šarić, Taib. - I. Symposium Improvement of agriculture, forestry and water management in the region the hilly and mountainous areas - sustainable use and protection (2016 ; Sarajevo) Simpozij Unapređenje poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kraškim, brdskim i planinskim područjima - racionalno korištenje i zaštita (2016 ; Sarajevo)

COBISS.BH-ID 23757318

SADRŽAJ/CONTENTS

UVOD	9
<i>Taib Šarić, Emina Sijahović</i> PRINCIPI ODRŽIVOG KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA U POLJOPRIVREDI NA NAGIBIMA PRINCIPLES OF SUSTAINABLE LAND USE IN AGRICULTURE ON THE SLOPE LANDS	11
<i>Aleksandar S. Paunović, Goran Dugalić, Milomirka Madić, Desimir Knežević, Miodrag Jelić</i> POTENCIJALI RATARSKE PROIZVODNJE U BRDSKIM I PLANINSKIM PODRUČJIMA CENTRALNE I ZAPADNE SRBIJE CROP PRODUCTION POTENTIAL IN HILLY AND MOUNTAINOUS REGIONS OF CENTRAL AND WESTERN SERBIA	23
<i>Miodrag Jelić, Ivica Đalović, Aleksandar Paunović, Goran Dugalić</i> EFEKAT ĐUBRENJA I KALCIZACIJE NA PRODUKTIVNOST OVSA NA ZEMLJIŠTU TIPA LUVISOL U BRDSKO-PLANINSKOM PODRUČJU ZAPADNE SRBIJE THE EFFECT OF FERTILIZATION AND LIMING ON THE PRODUCTIVITY OF OATS ON THE SOIL TYPE LUVISOL IN MOUNTAINOUS AREA OF WESTERN SERBIA	39
<i>Drena Gadžo, Mirha Đikić, Sanja Oručević-Žuljević, Teofil Gavrić, Jasmin Grahić</i> PROIZVODNJA HELJDE U BRDSKO PLANINSKIM PODRUČJIMA – DOSADAŠNJA ISKUSTVA I BUDUĆI IZAZOVI BUCKWHEAT PRODUCTION IN MOUNTAINOUS REGIONS – EXPERIENCES AND FUTURE CHALLENGES	51
<i>Ivica Đalović, Goran Bekavac</i> REJONIZACIJA, TEHNOLOGIJA GAJENJA I IZBOR RANIH HIBRIDA KUKURUZA U BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA THE ZONATION, CROPPING PRACTICES AND CHOICE OF EARLY MAIZE HYBRIDS IN THE HILLY AND MOUNTAINOUS REGIONS	61
<i>Ivan Glišić, Tomo Milošević</i> POTENCIJALI BRDSKO – PLANINSKOG PODRUČJA ZA PROIZVODNJU MALINE: TRENUTNO STANJE I PERSPEKTIVE POTENTIAL FOR RASPBERRY PRODUCTION IN THE UPLANDS: CURRENT SITUATION AND PROSPECTS	75
<i>Unapređenje poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kraškim, brdskim i planinskim područjima – racionalno korištenje i zaštita</i>	5

EFEKAT ĐUBRENJA I KALCIZACIJE NA PRODUKTIVNOST OVSA NA ZEMLJIŠTU TIP LUVISOL U BRDSKO-PLANINSKOM PODRUČJU ZAPADNE SRBIJE

Miodrag Jelić

Univerzitet u Prištini, Poljoprivredni fakultet Lešak
e-mail: miodragjelic@yahoo.com

Ivica Đalović

Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Aleksandar Paunović, Goran Dugalić

Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku

Sažetak

Brdsko-planinska i planinska područja su najznačajnija proizvodna područja ovsa u zapadnoj Srbiji. Najčešće su to kisela zemljišta manje povoljnih proizvodnih osobina. Proučavanja su izvedena na području planinskog masiva Radočelo (jugozapadni deo Srbije). Ogled je postavljen na zemljištu tipa luvisol. Cilj istraživanja je bio da se utvrdi efekat primene pedomeliorativnih mera (kalcizacija i humizacija) i đubrenja na prinos zrna, hektolitarsku masu i masu 1000 zrna ovsa. Primena NPK đubriva (100 kg N ha^{-1} , $80 \text{ kg P}_2\text{O}_5 \text{ ha}^{-1}$, $80 \text{ kg K}_2\text{O ha}^{-1}$) u kombinaciji sa krečom (5 t ha^{-1}) i stajnjakom (20 t ha^{-1}) dovela je do povećanja sadržaja najvažnijih biljnih hraniva u zemljištu i istovremeno je ostvaren maksimalni prinos zrna ovsa ($3,71 \text{ t ha}^{-1}$ u 2012., $6,0 \text{ t ha}^{-1}$ u 2013., i $6,95 \text{ t ha}^{-1}$ u 2014. god.). Kombinovana primena NPK hraniva, krečnjaka i stajnjaka značajno je rezultirala povećanjem hektolitarske mase i umerenim povećanjem mase 1000 zrna. Primena samo NPK đubriva povećala je prinos zrna i hektolitarsku masu, ali nije dovela do statistički značajnog povećanja mase 1000 zrna. Upotreba samo azotnog đubriva rezultirala je povećanjem prinosa, u odnosu na kontrolnu varijantu, ali to povećanje prinosa nije bilo statistički značajno. Kombinovanom primenom hemijskih melioracija (kalcizacija i humizacija) i đubrenja, naročito adekvatnim količinama azota i fosfora, kao i izborom prilagođenog genotipa za gajenje doprinosi optimizaciji i povećanju prinosa ovsa i kvaliteta zrna visoke tržišne vrednosti.

Ključne reči: ovas, kalcizacija, đubrenje, prinos, brdsko-planinsko područje.